

Samaya

af Lama Tendar Olaf Høyer

September 2018.

Artiklen indeholder 4 kapitler:

- [1] Samaya betyder forbindelse ved en pagt; tibetansk: damtzig (དམ་ཚིག་ *dam tshig*). Den afledte betydning er: *Tantra løfter*. Den dybere betydning er at kunne fastholde en forbindelse eller et bånd til sin egen *Buddhanatur*. Det er et *helligt* ('dam') bånd til træningen, alt og alle.
- [2] Om de 14 fald, hvorved roden til forbindelsen afbrydes (om de 14 rod løfter i Tantra).
- [3] Misforståelser af samayas betydning.
- [4] Samaya betyder også system eller sammenhæng som *begreb*. (I en afledt betydning: *rette tid*.)

Denne artikel opstod oprindeligt i flere etaper i *Ordforklaringen*. Jeg blev ved med at tilføje flere aspekter, fordi emnet misforstås i stor stil og misbruges af visse tibetanske Lama'er til politiske formål eller social kontrol. *Samaya* er både ophøjet og helligt, så *samaya* lader sig ikke bøje under politiske eller manipulatoriske omstændigheder. I stedet forsvinder det bare, hvis det overhovedet var til stede til at begynde med. Det er ikke noget, som man bare laver ud af tynd luft. Når nogen prøver at lave *samaya* ud af tynd luft, er det blot tynd luft. Sæt dig ind i emnet og bliv ikke til grin. (Bemærk: der bruges forkortelsen **skt.** = sanskrit.)

1.) Samaya betyder en forbindelse ved en pagt, et

Tantra 'bånd', et helligt bånd, forpligtelse eller løfte indenfor *Mantrayana*. Samaya er forbindelsen til *Yidam'men*. Yidam *sadhana* er den **indirekte** måde, hvorpå man får forbindelse med sin egen Buddhanatur. Yidam, skt.: ista-devata, er et *visionært* udtryk for Buddhanaturen. Dette udtryk er farvet af de forskellige lidenskabelige, begrebsmæssige og karma komplekser, skt.: *caitasikas*, som måtte dominere folks sind. Derfor er der så mange Yidam former. Ved at forbinde disse problematikker med en *Buddha*

form, som formår at indeholde dem og forvandle dem til *visdom*, skabes en **direkte** forbindelse til Buddhanaturen. Det er denne direkte forbindelse, som kaldes *samaya*. Fordi Buddhanaturen eller den 'indre *Lama*' aktualiseres ved sådan praksis, ledsages oplevelsen af *Yidam*'men af følelser af hellighed og herlighed. Det er i hvert fald forventningen, hvis alt er foregået rigtigt og naturligt. Der er mere om, hvad der kan gå galt, længere fremme i teksten. Forbindelsen holdes i gang ved at udføre Tantra løfter i praksis. Løfterne handler om, hvordan verden opfattes på en *oplyst* og *befriet* måde. Det kaldes for 'det rene syn.'

Verden som sådan opfattes som et 'rent land' eller *paradis*, hvor alle de *sansende væsner* er Buddha'er og *Bodhisatva*'er, som blot leger, at de er almindelige sansende væsner, hvorfor de opfører sig som sådan. Det vil sige, at det kun er dig som udøver af *sadhana*, som leger, at du er en Buddha. Alle andre leger, at de er almindelige væsner. Det rene syn grunder sig på, at *oplevelsen* af verden foregår i *sindet*, så der findes ikke snavs og sygdom – kun oplevelsen af det – mens alt du oplever i virkeligheden blot består af det rene sind. Tilsvarende er alle de sansende væsner faktisk Buddha'er. Det er deres virkelige natur. (Læs om det i artiklen: *Om opfattelsen, kapitel 1.*) De ved det blot ikke selv. Tilsyneladende.

Men når det nu er sådan, kan man jo ligeså godt opfatte verden som ren og de sansende væsner som Buddha'er. Følgen af dette rene syn er nemlig, at man umuligt kan komme i konflikt med nogen eller blive nedværdiget ved noget. Ved at praktisere dette rene syn på alt og alle, kan man fastholde forbindelsen til sin egen Buddhanatur uden afbrud. Ved at træne på denne måde bliver man hele tiden konfronteret med alle mulige fordomme – både sine egne og andre folks. Ved at fastholde forbindelsen til Buddhanaturen også ved sådan konfrontation, kan fordomme ikke dominere. De kan ikke rigtig komme i gang og udfolde sig. Til gengæld er det nemt at tabe forbindelsen, og *samsara* vil straks folde sig kraftigt ud. Denne måde at udføre praksis, skt.: *sadhana*, er ikke tiltænkt karriere mennesker. Den ideelle praktikant er hjemløs tigger og i Indien kaldet en 'hellig' person, skt.: *sadhu*. Mange Tantra mestre i Oldtidens Indien var lægfolk med almindelige håndværk som levevej. De blev kaldt: *Mahasiddhas*, når de blev befriede og oplyste.

Det er hemmeligt

At den enkelte dyrker det rene syn, kan andre imidlertid ikke se direkte, fordi man jo ikke som udøver af Tantra går i uniform eller afholder sig fra at engagere omverdenen på alle mulige måder og manerer. Derfor kaldes *samayas* for hemmelige, da det kun er dig selv, som kan opfatte og beherske din egen opfattelse af – og reaktion på – din egen eksistentielle og subjektive virkelighed og situation. Det vil sige, at andre ikke kan se og vurdere, hvordan du opfatter dig selv og dine oplevelser direkte. *Samayas* er også hemmelige i betydningen hellige. Det betyder, at du faktisk ikke er i stand til at beskrive den hellige forbindelse, så andre kan forstå, hvad du mener, med mindre de

selv har haft en sådan oplevelse. Desuden er de hemmelige, fordi traditionen kræver hemmeligholdelse. Dette sidste princip skyldes, at der nogle gange kræves ret ukonventionelle handlinger, som normalt ville blive opfattet som umoralske eller frastødende. For eksempel at spise de 5 slags kød, som blev opfattet som ulækkert i Oldtidens Indien, hvor folk ikke spiste kød – især ikke oksekød. Hensigten med den slags opførsel er naturligvis at blive i stand til at sætte sig ud over sine egne fordomme og samfundets konventioner og sædvane. Ellers bliver du aldrig fri.

Der er flere andre grunde til at traditionen kræver hemmeligholdelse af Tantra. For det første er udøvelse af Tantra farligt udenfor *mesterlærens* styring. For det andet, er det meget helligt, fordi man møder sin egen Buddhanatur, når Tantra dyrkes rigtigt. Derfor kræver traditionen hemmeligholdelse for at beskytte mod vanhelligelse. Vanhelliges forbindelsen, forsvinder den.

Det at anskue verden, sig selv og alle andre sansende væsner, som man møder og lever iblandt, på en befriet og oplyst måde er i sagens natur meget udfordrende, som det hedder på nydansk. Det kan med andre ord kun gå galt. Praktikanten forventes derfor, når det går galt, straks at anlægge det rene syn og give slip på sin tilknytning og identifikation med den opståede *forhindring*. Forhindringen kunne være fordomme, lidenskabelige følelser eller en indtruffen karma begivenhed (*de 3 slør*). På denne måde holdes sindet åbent og fordomsfrit og forbindelsen holdes i live. Selv for en omvandrende munk eller en hjemløs nonne er dette en vældigt provokerende holdning at vænne sig til. Derfor gøres der meget for at beskytte det rene syn.

Almindeligvis er samayas derfor baseret på både løfter til individuel befrielse, skt.: *pratimoksha* og de 6 fuldstændige færdigheder eller *paramitas*. Tantra praksis er en udvidelse af – eller en særlig del af – *Bodhisatvayana* – også kaldet: *Mahayana*. Man kan ikke udføre Tantra uden en hensigt om ikke at *skade* andre eller sig selv, skt.: *ahimsa*, hvorfor man ved at praktisere Tantra, også praktiserer meningen med *Hinayana*.

Det er uundgåeligt, at man overser forpligtelserne eller ikke magter at opretholde dem ved forskellige lejligheder. I hvert fald lige så længe, man træner Tantra og endnu ikke har opnået Bodhisatva tilstandene, skt.: *bhumis*. Så det er en del af træningen, at blive bevidst om hver gang, man svigter samayas, og derpå straks at genoprette forbindelsen. Med andre ord, skal man nærmest blive identisk med dæmonen *Rahu* for fuldstændig at bryde samayas uden at kunne genoprette dem igen. Den mest brugte metode til at genoprette sine samayas er *Vajrasatva* meditation. En ægte *indsigt* og virkeliggørelse af ægte *Bodhicitta* vil også straks genoprette forbindelsen. Husk på, at forbindelsen opstår naturligt og forsvinder lige så naturligt.

Samayas etableres ved, at *Lama'en* indvier sine elever til deres Yidam. Der er mange Yidam'ner, svarende til de mange lidenskabelige følelsers komplekse udfoldelser. Lama'en vil udvælge en passende Yidam form for sin elev, skt.: *chela*. Indvielsen kaldes *abhisheka* eller wang på tibetansk, hvilket betyder magt overdragelse. Lama'en overdrager sin egen magt til at befrie sit eget sind til eleverne, således de også kan gøre det og derved hurtigt opnå den fulde

oplysning, skt.: *samyak sambodhi*. I øvrigt betegnes sådanne indvielser som en introduktion mellem to, som ikke kender hinanden i forvejen. Så almindeligvis vil Lama'en demonstrere Buddhanaturen for eleven, skt.: *darshan*. Nogle gange kaldes det 'ord indvielsen.'

Eller sagt på en anden måde, introduceres eleven til at opfatte sin egen krop som en Buddha's krop og så videre. Det er ved at identificere sig med sin Yidam, at eleven kan være befriet som en Buddha, i hvert fald så længe sadhana varer. **Det er også denne identifikation som er psykologisk farlig for eleven**, samtidig med at den er en hurtig vej til befrielse og oplysning.

Ved sådan Yidam sadhana kan mange ting gå galt, især da praksis i reglen er forbundet med de hemmelige og meget fysisk voldsomme *yoga'er*. (Læs om dem under: *Naropas 6 doktriner*, i *Ordforklaringen* på tilogaard.dk.) Udføres disse *yoga'er* ikke korrekt, kan man blive meget syg eller brække sine lemmer. Derfor er Lama'ens rolle i elevernes læreproces meget vigtig, både til at demonstrere, som kilde til viden og indsigt samt som beskytter mod sygdom og vanvid. Og som eksistentiel beskytter mod dårlig livsførelse og misforståelser om selve kroppen og sindet. Denne vigtige beskyttelse kan kun finde sted ved mesterlæren, når man dyrker rigtig Tantra. Derfor skal både Lama og elev besidde menneskelig værdighed, hæderlighed og integritet, stærk karakter og etik, samt en vis *erfaring* med både anskuelse og meditation. **Heraf følger, at det ikke kun er eleven, som er forpligtet overfor sin Lama, fordi det handler om elevens sikkerhed, men at også Lama'en er forpligtet til at tage vare på sin elev på aller bedste vis.** Selvom forholdet er professionelt, vil det blive som at være i familie med hinanden præget af venskabs kærlighed, skt.: *maitri*.

Selvom der bruges højt bevingede ord om forholdet mellem Lama og elev, så er der ganske enkelt tale om et klassisk forhold mellem mester og lærling ligesom i mesterlæren, som den fandtes i gamle dage også i Danmark. Gør som mester siger for din egen sikkerhed. Med tiden bliver du selv mester.

Det er imidlertid slet ikke så nemt at genkende en sand mester, og mange Lama'er kaldes mestre uden at være det. Selve titlen Lama betyder både mester og svend, så i reglen er det en svend du møder, når du præsenteres for en 'mester.' Problemet er, at der ikke findes nogen certifikations proces endnu, som vi kan have tillid til. For at være en sand mester, må Lama'en have opnået et af bhumi'erne og mestret de første tre af de fire *dhyanas*, mesterskab i *samadhi*.

Sutra

Langt de fleste mennesker vil dog ikke få problemer af denne art, fordi de ikke kommer til at praktisere Tantra, men i stedet vil blive præsenteret for træning i *Sutra* klassen, hvilket i øvrigt præcist er, hvad langt de fleste også har brug for. I en Sutra sammenhæng er Lama'en en åndelig vejleder, coach,

træner og ven, skt.: *kalyanamitra*. Lama'en spiller slet ikke en så vigtig og afgørende rolle indenfor Sutra træning, fordi Sutra ikke indeholder Tantra's fare momenter. Indenfor mesterlæren, skal Lama'en adlydes for en sikkerheds skyld, men indenfor Sutra er der ingen fare af den slags som i Tantra, så Lama'en bør man lytte til, men man er kun forpligtet overfor sig selv. Der er ikke noget samaya. Her hedder det: dyrk *Buddha-dharma*, men ikke formidleren. Respekter *Dharma-læreren* for at formidle instruktionerne til dig, men dyrk ikke Lama'en som en gud. I vores moderne tid anbefalede *Shamar Rinpotje*, at vi tager tilflugt i Buddha'erne og ikke i Lama'erne. Derfor anbefalede han også *Mahamudra ngöndro* i form af de *35 Buddha'er* i stedet for *Gampopa's* klassiske *tilflugts træ*, fuld af Lama'er. Gampopa's system sigter på Tantra sadhana, mens Shamar Rinpotje's system sigter på Mahamudra efter Sutra metoden. Angiveligt benyttede Marpa sig også af de 35 Buddha'er som Mahamudra ngöndro (i følge Shamar Rinpotje).

Guruyoga

Begge systemer indeholder disciplinen *Guruyoga*, hvor Lama'en opfattes som en Buddha. Det er dog kun i Tantra, at Lama'en anses for at **være** Buddha. I Sutra *repræsenterer* Lama'en blot Buddha. Det sker ved, at der er en Buddha, der hvor Lama'en skal være i visualiseringen. I de 35 Buddha'er systemet er denne Buddha *Buddha Sakyamuni*. Hos Gampopa er det Buddha *Vajradhara*. Indenfor Guruyoga efter Sutra metoden opfattes Lama'en som repræsentant for Buddha Sakyamuni, som er kilden til Buddhadharma og ritualets Guru. Eller Lama'en opfattes som indehaveren af *transmissionen* fra Vajradhara, som *Tilopa* havde som *vision*, efter Tantra metoden. Så indenfor Tantra opfattes Lama'en som et udtryk for din egen 'indre' Lama – din egen Buddhanatur. Den 'ydre' Lama spejler den 'indre' – Buddha Vajradhara symboliserer den indre Lama. Men i Sutra er Lama'en repræsentant for det, som du prøver at få forbindelse med og *velsignelse* fra, så her er det ikke Lama'en, som er hellig, men Buddha's Lære og alle Buddha'erne og Bodhisatva'erne, som Lama'en repræsenterer, uden nødvendigvis selv at være hellig som dem. I Tantra er Lama'en udtryk for dit eget Buddha potentiale. Nogle mennesker har problemer med begrebet 'hellighed,' fordi de aldrig har haft 'hellige' oplevelser. Det burde dog komme naturligt, når de oplever *samadhi*, som følge af træning i meditation.

2.) De 14 rødder til fald eller brud på forbindelsen,

hvis man:

- 1) med fysisk eller verbal vold skader sin Vadjra-mester eller udvikler fejlagtig opfattelse af Vadjra-mesteren [Lama'en].
- 2) modsætter sig Buddhas Dharma
[alle tre fartøjers karakteristika]
- 3) opdyrker stærke skadelige følelser overfor andre sansende væsner [i stedet for at opgive tilknytning og identifikation]
- 4) opgiver holdningen af venskabelig kærlighed [skt.: *maitri*]
- 5) mister orienteringen ved at tilknytte sig erotisk glæde og forlade *Bodhicitta* [selvoverskridende åbenhed og fordomsfrihed]
- 6) nedgører andre [religiøse] traditioner med en hensigt om at skaffe sig mere respekt
- 7) afslører [Tantra] hemmeligheder overfor sådanne, som ikke er eksistentielt modne
- 8) skader sin [fysiske] menneske krop
- 9) nærer tvivl om absolut sandhed [*sunyata*, og ikke erkende relativ sandhed: at underkende alle sansende væsners mulighed for *visdom*]
- 10) undlader at anvende magt, når det er nødvendigt [og man evner og magter det]
- 11) nærer tvivl om betydningen af sådan-hed [*tathata*, som man kan erkende men ikke begribe og formulere]
- 12) plager [eller besværer] sansende væsner
- 13) undlader visse former for opførsel, når det kræves [= at bryde normer.
For eksempel at spise de 5 slags kød, drikke de 5 slags nektar og danse nøgen. Dette punkt hentyder til, at yogi'er til sidst nødvendigvis må afprøve deres erkendelse. Det gør de så ved at provokere andre og den gældende norm i samfundet, for derpå at iagttage sine egne spontane reaktioner på begivenheden. Hvis der således konstateres, at der stadig er tilknytning og identifikation, er det tilbage til klippehulen og mere træning.]
- 14) nedgører kvinder [kvinder er visdom ifølge Tantra].

Sådan opsummerede Shamar Rinpotje de 14 rod brud på forbindelsen til Yidam'men eller den 'rene' anskuelse. (Læs hans artikel om emnet: *Shamarpa on the meaning of Samaya*.)

Punkt 7 angår de hemmelige yoga'er, Tantra erotik og lignende emner. Oprindeligt i Indien var betydningen også, at nærmest alting om Tantra var hemmeligt. Den går ikke i dag, hvor der både findes en hel del litteratur om emnet, og hvor mange aspekter af Tantra er kendte i offentligheden. Så derfor bestræber de indviede sig på at forklare, hvad Tantra handler om for at forebygge sådanne misforståelser, som måtte opstå på grund af den megen omtale og bøger om emnet. I vore dage er de hemmelige yoga'er stadig hemmelige, mens for eksempel erotisk Tantra er velkendt og beskrevet i detaljer. Der er dog visse ting, som ikke er beskrevet.

3.) Emnet samaya misforstås ofte, fordi

tibetanerne har udvandet begrebet, da Buddhadharma kom over bjergene og til *Tibet*. I Indien var Tantra en hemmelig lære, som de fleste ikke kendte noget til. I Tibet derimod, blev abhisheka givet åbenlyst og til store forsamlinger. Det blev en måde for almindelige mennesker til at få et forhold til de buddhistiske mestre – uden at skulle engagere sig alvorligt eller vedvarende, så de måtte blive munke og nonner eller gå i meditativ tilbagetrækning i flere år. Da den almindelige befolkning på denne måde kom tæt på de mysterier, som Tantra indeholder, fik de jo **formelt** et samaya. Imidlertid bestod denne forbindelse i at modtage *velsignelse* i stedet for at være et bånd med Buddhanaturen til brug for sadhana, så begrebet samaya blev udvandet og – skulle det vise sig – også misvisende.

Nu kom samaya til også at betyde et **politisk** bånd eller tilknytnings forhold til en bestemt mester eller et bestemt kloster eller klynge af klostre. Det var ikke så meget et bånd til ens egen Buddhanatur, men til en slags fyrste i en både åndelig og politisk-social forstand. Både de fyrstelige *Tulku'er* og klostrene var i reglen godsejere, som lejede jord ud til bønderne. Bønderne følte til gengæld (som hoved regel), at de var beskyttede ved et samaya til Tulku'en og sendte nogle af deres børn i disse klostre. Da imidlertid disse fyrstelige Tulku'er ikke nødvendigvis var befriede og oplyste, må vi generelt betegne sådanne bånd som misvisende og undertrykkende, både i en åndelig eller psykologisk forstand så vel som politisk og socialt. Det var en hæmsko for hele det tibetanske kultur område i århundreder, hvorved diverse *Tulku'er* fik alt for stor magt i landene.

For de alvorligt praktiserende *yogi'er* i tilbagetræknings centrene, betød Tulku'ernes verdslige magt ikke så meget, men meningen med samaya var misbrugt til at bringe folk under social kontrol. Dermed blev der løjet åbenlyst om betydningen af samaya. Det har stået på i århundreder og er blevet en meget dårlig vane og social konvention.

Hold samaya ude af politik

Det er og bliver en uskik, som ingen af os i Vesten bør godtage eller anvende. At kalde et sådant politisk bånd for 'samaya' er meget forkert – eller i bedste fald en fuldstændig vild overdrivelse og total illusion, selvom mange tibetanere opdyrker sådanne illusioner på grund af deres klan alliancer eller familie traditioner. Sådanne alliancer har almindeligvis en lang og omfattende historie, som går mange slægtled tilbage og er flettet ubrydeligt sammen med visse Tulku'er, klostre og verdslige partnere, både bønder, købmænd og adelige familier eller kongelige.

Der er naturligvis ikke noget i vejen med politiske alliancer. Samfundet kunne næppe fungere uden. Men det er helt hen i vejret og langt ude i skoven at kalde noget med politik for samaya. Det er på ingen måde åbenlyst, hvordan tibetanerne skal slippe af med denne type misforståelse, for den gennemtrænger hele samfundet, selvom det er en løgn. Det er blevet en indgroet vane, som tibetanerne endnu ikke har formået at give slip på.

Det skal dog nævnes, at de tibetanske Tulku'er generelt havde en fredeliggørende virkning på landene i det tibetanske kultur område. Desuden virkede de som en moralsk modvægt til den lokale adel og herremænd samt kongemagten i middelalderen. Det var dog ikke altid, at denne orden virkede godt og til gavn for alle. Det siger næsten sig selv, at denne udvikling ikke burde have fundet sted, fordi det var en løgn, men tibetanerne bliver i vore dage blot pinligt berørt, når det nævnes. Tibetannerne er åbenbart ikke rede til reform endnu. De bryder sig heller ikke om, at folk fra Vesten prøver at belære dem om deres egen samfunds opfattelse og kultur. Det nytter ikke, at fortælle dem, at samaya kommer fra indisk Tantra og kun er til låns for tibetanerne. De føler et særligt ejerskab, hvilket jo også er illusorisk. Det er blot en dårlig vane og misvisende brug af et helligt begreb. *Det er noget rod, som ikke tåler en nærmere analyse.*

Selektiv samaya findes ikke

Samaya er jo ikke kun et bånd eller en forbindelse til en Lama. Det er en direkte forbindelse til din egen Buddhatur. Det er således ikke kun Lama'en, som opfattes som en Buddha, men **alle** de sansende væsner i hele verden, hvad enten du kan lide dem eller ej. **Så der er ikke noget, som man kunne kalde for 'selektiv' samaya**, selvom tibetanerne synes at dyrke netop det i deres alliancer. Samaya betyder således ikke en særlig måde at knytte sig til andre på, men en metode til slet ikke at tilknytte sig, skt.: *upadana*. I stedet fastholdes forbindelsen til – eller oplevelsen af – Buddhaturen, sindets rum og klarhed, som alle oplevelserne så at sige befinder sig indeni. Ligesom kaffen i koppen. Det er jo netop dette moment, som er så svært at håndtere og erkende under alle omstændigheder, så det er her, at Tantra tilbyder noget ret specielt ved at gøre problemet til identisk med løsningen. Igen burde det blive

klart, at samaya først og fremmest betyder **forbindelse**. Det at holde forbindelsen med dit eget sinds Buddhanatur.

Politik og sociale tilhørs forhold er noget radikalt andet. Selvfølgelig handler politik og socialt ansvar også om forbindelser, men ikke om samayas. En Lama's politiske valg eller tilhørs forhold er derfor ikke noget, som forpligter eleverne, selvom tibetanerne mener noget sådant. Især vi i Vesten bør fastholde den oprindelige betydning af samaya fra Indien, en dybt følt forbindelse eller bånd til træning og alt og alle, snarere end et bind for øjnene. Med bind for øjnene bliver folk blot til grin for alle andre og gavner ingen. Det er naturligvis glimrende, at en klan i Tibet har et sammenhold, men det har intet med samaya at gøre. Der kræves i virkeligheden ret meget for at en Lama kan give – og en elev modtage – samayas.

Den 8. Karmapa

I følge Shamar Rinpotje sagde den 8. *Karmapa* Mitjò Dordje, at hvis Lama'en, som der oprettes forbindelse med, ikke er en sand Bodhisatva og Tantra mester, opstår der slet ikke samaya til at begynde med, fordi Lama'en ikke kan formidle forbindelsen uden at besidde *erkendelse*.

Når folk så alligevel tror, at de har et samaya med en sådan *påstået* mester, kan de kun have fået et *påstået* samaya. Så det er løgn og latin fra ende til anden. Også selv om Lama'en, som giver indvielse, tror at der etableres samaya. Det kan Lama'en sagtens tro ud fra sin barnetro fra det traditionelle tibetanske kultur område. Det gør der slet ikke, ifølge den 8. Karmapa. Det er ikke nok at læse en tekst højt og ringe med klokken.

Hvis Lama'en ikke besidder indsigt og har nået til i hvert fald den første bhumi, kan Lama'en ikke formidle forbindelsen og derfor heller ikke 'give' indvielsen, for det, som du angiveligt burde indvies til, er ikke til stede under ritualen, som således er 'tomt' i en negativ forstand. Der mangler noget. Der er ingen Yidam.

Hermed er også ganske almindelige mennesker, som måske ikke besidder det helt store kendskab til *Buddhadharma*, i vanskeligheder, for hvordan skal de dog kunne gennemskue, om en given Lama besidder erkendelse eller ej. Eller om Lama'en er nået til den første bhumi. Derfor er det vigtigt at lære Lama'en at kende, før man engagerer sig. Begynd med et tjek af Lama'ens gode ry eller dårlige rygte.

Det er der mange, som endnu ikke har forstået på trods af diverse skandaler blandt tibetanske Lama'er. Når en Lama også er en Tulku, er der mange som tror, at så må der også være tale om en mester. Det er ingenlunde nødvendigvis sådan, fordi rigtig mange Tulku'er er udpeget af alle mulige andre grunde, end at de rent faktisk er en genfødsel af deres angivelige forgænger (Læs for

eksempel artiklen om: *2 Jamgon Kongtruls*). Læs mere om dette emne i artiklerne: *Sex med Lama'en* – og: *Sex skandale i Shambhala*.

Så en enkel og dyb anbefaling er på plads her: dyrk ikke Yidam sadhana, før du er helt rede og har forstået alle implikationer. I reglen har du slet ikke brug for Tantra, men Sutra. I reglen har du slet ikke brug for en mester, men en åndelig ven, skt.: *kalyanamitra*. Når du modtager indvielse til et Buddha- aspekt, vil den abhisheka blive givet til velsignelse, med mindre Lama'en udtrykkeligt gør opmærksom på, at indvielsen gives for at modtagerne efterfølgende kan udføre Yidam sadhana.

I vore dage behøver en Yidam retreat på for eksempel et halvt år jo ikke at begynde lige umiddelbart efter indvielsen. Men hvis det ikke fremgår af sammenhængen, at indvielsen gives, så du kan udføre Yidam i praksis nu eller lidt senere, så gives indvielsen blot til velsignelse, og så er der heller ikke noget samaya.

Hvis der påstås noget andet, er der tale om et forsøg på at dominere og herske over eleverne – en sand uskik. I så fald: forsvind hurtigt og hold dig væk. Forbindelsen er usund – og der er bestemt ikke samaya, men blot en god mængde overtro.

4.) Samaya betyder også 'system' -

nemlig 'sammenhængende forbindelse'. Udtrykket bruges for eksempel i en titel på en bog: *Abhidharma-samaya-pradipika-shastra* (af Sanghabhadra). Titlen betyder 'Afhandlingen der som en lampe belyser sammenhængen i Abhidharma'. Der er desuden en afledt betydning, hvor samaya kommer til at betyde den 'rette tid,' hvor igen det er sammenhængen, der hentydes til – ikke tid som sådan.

Læs også om: *løfter* – og om: *pratimoksha*, løfter til individuel befrielse – samt om: *Bodhisatvaløfter* – og om: *abhisheka* – og om: *Tantra* – samt om: *Mantrayana* – og: *Lama* i *Ordforklaringen* på www.tilogaard.dk

Læs videre i Shamar Rinpotje's artikel: *Shamarpa on the meaning of Samaya* – hvor løfterne eller forpligtelserne i Tantra behandles indgående punkt for punkt. Artiklen er på engelsk.